

Klubový zpravodaj 2025

Klub chovatelů Maransek ČR

Výbor klubu

Předseda – Václav Klacek

tel: 602 821 880, e-mail: klacekv@seznam.cz

Místopředseda - Petr Zeman

tel: 704 205 688, e-mail: pzmarans@seznam.cz

Jednatel – Pavla Strasserová

tel: 605 721 395, e-mail: milizvanili@seznam.cz

Pokladník – Helena Juhászová

tel: 724 285 383; 325 515 713, e-mail: pistasped@seznam.cz

Správce WWW - Mgr. Stanislava Hájková

tel: 608 558 856, e-mail: stana.hajkova@centrum.cz

Čestný předseda: Ing. František Šonka

Revizní komise

Předseda – Ing. Ivan Chichmanov

tel: 602 286 132, e-mail: ivan.chichmanov@seznam.cz

Členové revizní komise

Libor Václavík, Ilona Scordia

Úvodní slovo

Milí přátelé,

dostává se Vám do rukou další vydání našeho Klubového zpravodaje. Chtěli bychom v jeho publikování pokračovat na pravidelné roční bázi. V tom letošním se pokusíme shrnout proběhlé výstavy v roce 2025, zejména pak Evropskou výstavu v Nitře a také i naši klubovou z ledna 2026. Zařadíme také několik menších výstav, kde jste mohli spatřit mimo jiné i zvířata našich členů.

V další části poskytneme informace o aktuálním vzorníku pro posuzování Maransek a také připojíme malou ukázkou hodnocení jednoho kohoutka na 3 výstavách během jednoho měsíce.

Velké poděkování patří přítelkyni Blance Roučkové, která do zpravodaje přispěla velmi hezkými a na odborné úrovni vypracovanými články o barvě vajec a také o vlivu prostředí či ročních období na snůšku. Věříme, že se dočtete mnoho zajímavého.

Pokud byste měli jakékoliv poznámky či připomínky k našemu zpravodaji, nebo dokonce byste chtěli přispět nějakým zajímavým článkem přímo Vy, neváhejte mě kontaktovat na e-mailu stana.hajkova@centrum.cz, fb Staňa Hájková, či tel. 608558856.

Za tým Klubu chovatelů Maransek ČR

Mgr. Stanislava Hájková

ZÁPIS Z VÝROČNÍ ČLENSKÉ SCHŮZE KLUBU CHOVATELŮ MARANSEK

Konáno dne: 14. února 2026

Místo konání: Budova ústředí Českého svazu chovatelů, Maškova 3, Praha 8
(zasedací místnost)

Čas zahájení: 10:00 hod.

1. Zahájení a kontrola usnášeníschopnosti

Přítomni: Přítomno 8 členů z celkového počtu 15.

Konstatování: Na základě počtu přítomných je schůze schopná se usnášet a provádět hlasování.

Omluveni: 2 členové.

2. Schválení programu schůze

Předseda klubu, přítel Klacek, zahájil schůzi a seznámil přítomné s navrženým programem výroční členské schůze. K návrhu nebyly vzneseny žádné doplňující body ani připomínky.

2.1. Program schůze:

1. Zahájení, přivítání hostů a kontrola usnášeníschopnosti.
2. Schválení programu schůze, určení zapisovatele a ověřovatelů zápisu.
3. Předání ocenění za Klubovou výstavu v Lysé nad Labem (leden 2026).
4. Členské záležitosti: přijetí nových členů klubu.
5. Zpráva o hospodaření za rok 2025 a revizní zpráva.
6. Správa financí klubu
7. Odborná diskuse
8. Klubová výstava 2027: organizace, posuzovatel, hodnocení vajec
9. Informační kanály: webové stránky, klubový zpravodaj
10. Různé a diskuse
11. Usnesení a závěr

Hlasování o programu: Pro: 8, Proti: 0, Zdrželo se: 0

Závěr: Program výroční členské schůze byl jednohlasně schválen.

2.2. Určení zapisovatele a ověřovatelů zápisu

Předseda navrhl následující složení: **Zapisovatelka:** přítelkyně Roučková.

Ověřovatelé zápisu: přítel Klacek, přítel Zeman

Hlasování: Pro: 8, Proti: 0, Zdrželo se: 0. (Schváleno).

3. Ocenění

Předseda klubu, přítel Klacek, poděkoval všem členům, kteří se podíleli na přípravě a realizaci Klubové výstavy v Lysé nad Labem, která se konala ve dnech 7. až 10. ledna 2026 a těm, kteří vystavili svá zvířata.

Následně proběhlo slavnostní předání cen za úspěšné expozice na této výstavě. Ocenění za své slepice, kohouty a kolekce převzali přítelkyně Štychová a přítel Václavík.

4. Členské záležitosti

Na schůzi bylo projednáno přijetí nových členů. O vstup do klubu požádali paní Stanislava Hájková a pan Petr Janeš.

Hlasování: Pro bylo všech 8 přítomných členů.

Závěr: Žadatelé byli jednohlasně přijati za členy klubu.

5. Zpráva o hospodaření a revizní zpráva za rok 2025

Zprávu o hospodaření přednesla přítelkyně Juhászová:

Stav k 1. 1. 2025: 96 327,78 Kč.

Příjmy za rok 2025 (členské příspěvky): 3 800,00 Kč.

Výdaje za rok 2025 (celkem 8 083,57 Kč):

Doména maransky.cz a webhosting (2 561,57 Kč),

poháry (1 718 Kč),

účetní (1 000 Kč),

vedení bankovního účtu (1 062 Kč),

občerstvení (1 088 Kč),

režie (654 Kč).

Stav k 31. 12. 2025: 92 044,21 Kč (v pokladně 7015 Kč, na účtu 85 029,21 Kč).

Revizní zpráva poukázala na vysoké poplatky za účet.

6. Správa financí klubu

Bankovní účet bude řešen do 30. dubna 2026, zodpovědná osoba předseda klubu Klacek. Předseda klubu a jednatel klubu musí vyřešit dispoziční práva k účtu pro pokladníka paní Juhászovou a také kartu k účtu pro výběr peněz.

Do diskuze přispěla přítelkyně Hájková (pracuje v Raiffeisenbank) a může s převodem účtu pomoci.

Úkol trvá z loňského roku.

V rámci tohoto bodu se řešila komunikace se svazem a financování:

V diskusi zaznělo, že na různé činnosti je možné žádat a získat peníze od svazu (příspěvek na plemenářskou práci, dotace na speciální a klubové výstavy, příspěvky na zpravodaje, pro zahraniční reprezentaci na mezinárodních výstavách, elektronickou evidenci).

Bylo konstatováno, že v minulém roce nebyly od svazu obdrženy žádné finanční prostředky. Elektronická evidence zvířat se neděje, chybí aktivní plemenář, což je přetrvávající problém. Konstatována vážnoucí komunikace s ústředím, absence zástupců svazu na schůzích klubu.

Oprava zápisu výroční schůze z loňského roku:

Bod proplácení klecného: Klub proplácí členům 100 % klecného na národní výstavě (listopad 2025, klecné bylo 100 Kč) a 100 % klecného na krajské výstavě (leden 2026) v Lysé nad Labem (klecné bylo 60 Kč) a proplácí 200 Kč na vystavený kus na evropské výstavě v Nitře.

Pro rok 2027 bude platit stejné pravidlo proplacení 100% klecného.

V rámci diskuse se řešilo, zda proplácet také klecné za prodejné kusy. Závěr: ano, prodané zvíře znamená rozšíření kvalitních kusů do dalších chovů. Vystavovatel má stejné náklady, ne všechna zvířata se prodají. Podporu mají všichni členové shodnou.

7. Odborná diskuse

Diskuse k plemenářské problematice byla obsáhlá a přispěl k ní velkou měrou přítel Václavík:

Původ zvířat: Je povinností chovatele vědět, odkud jeho zvířata pocházejí a jak vypadaly předchozí generace. U importovaných kohoutů, kteří vypadají v pořádku, se mohou v dalších generacích objevit vady, které si do chovu zaneseme, pokud neznáme předky.

Příbuzenská plemenitba: Na internetu a Facebooku se často objevují fotky zvířat, které jsou komentovány jako kříženci. Nemusí to být kříženec, ale příbuzenská plemenitba. Hnědé krytí na vrchu letek znamená úzkou příbuzenskou plemenitbu (mnohonásobně ověřeno p. Václavíkem). Dříve fungoval systém 5–6 chovatelů v uzavřeném okruhu, kteří si s důvěrou předávali kohouty, čímž se udržovala nepříbuznost. Opět zazněl požadavek na plemenáře.

Líhnutí a import: Doporučuje se líhnout vlastní kuřata, kde je hned vidět kvalita. U importů z Německa je nutné hlídat kvalitu opeření, z Rumunska je kvalita dobrá, ale vážne domluva. Přítel Václavík přes zahraniční kontakty získal násadová vejce černých, bílých a modrých maransek z Německa a výhledově z Francie.

Termín líhnutí zvířat do chovu: Přítel Václavík navrhuje používat do chovu jen zvířata vylihnutá do konce března (dorostou do zimy, ideálně pokud jsou bez snášky do 9–10 měsíců věku). Přítel Zeman oponoval, že i kuřata líhnutá v červnu dorostou a začnou nést v zimě, pokud mají dostatek světla a kvalitní krmení (se správným obsahem bílkovin), navíc nepřepeřují před zimou.

Svícení: Pokud se začne svítit v listopadu, po 14 dnech slepice začnou snášet. Maranskám nevádí zima, ale průvan a vlhko. Světlo podpoří dostatečnou snášku a tím i možnost sběru vajec pro včasné líhnutí.

Líhivost a vejce: Velká vejce se často nevylihnou (zárodek se utopí v nevstřebaném bílku). Oplodněnost u tmavých vajec lze poznat 7. den podle sestouplého žloutku, protože siť žilek není vidět.

Barva vejce je někdy nerovnoměrná, protože maranska sedí ve snášce dlouho a barvu vejce tvoří až nakonec. Když je ve stresu nebo vyrušena, snese rychleji a vejce nedobarví.

8. Klubová výstava a hodnocení vajec

Termín 2027: Klubová výstava se uskuteční v lednu 2027 v Lysé nad Labem v rámci krajské výstavy. Tato lokalita je výhodná kvůli vysoké návštěvnosti a hrazení posuzovatelů. Proti klubové speciálce v rámci Národní výstavy (listopad) zazněl argument, že svaz speciálky klubů na národní výstavě nechce a bývá tam málo místa.

Je potřeba včas objednat posuzovatele (p. Rohrera ml., který posuzovat na poslední výstavě) - zajistí předseda. Ten také zajistí vizitku na putovní pohár a diplomy.

P. Václavík poukazuje na nutnost propagovat klubovou výstavu včas, již nyní (účast, příprava).

Soutěž vajec: Letos vejce nebyla v katalogu kvůli nesouladu datových formátů, příští rok již budou.

Nová metodika hodnocení: k barvě, tvaru a žloutku se přidá hmotnost jako další z kritérií hodnocení (letos se nehodnotila). Jedno vejce se rozbije (hodnocení barvy žloutku), zbylých pět se zváží (a spočte se průměrná hmotnost). Bodování dle tabulek Ing. Šonky: nad 65 g (10b), 60–65 g (9b), 55–60 g (8b). Pro příští rok se využijí stávající lístky, mají volné řádky a hmotnost se dopíše ručně. Budou se hodnotit: barva, tvar, žloutek – barva, hmotnost, vyrovnanost v barvě a tvaru.

Ceny: Bude uděleno 10 pohárů (šampion výstavy, nejlepší kohout, nejlepší slepice, nejlepší kmen – pro velké i zdobné), dále putovní pohár a 2 čestné ceny (udílené dle regulí posuzovatelů, nikoli klubem). Předseda zajistí vizitku na putovní pohár a diplomy.

9. Informační kanály: Klubový web a zpravodaj

Web (maransky.cz): Stránky vyžadují kompletní aktualizaci. Přítelkyně Hájková se ujme tvorby nové koncepce. Byla diskutována odměna za tuto aktivitu. Návrh: finanční podpora 5000 Kč. **Hlasování:** Pro: 9, Proti: 0, Zdrželo se: 0. (Schváleno).

Zpravodaj: Vloni bylo domluveno, že zpravodaj bude online na webu klubu. Předseda Klacek má za úkol zavolat jednatele Strasserové a zjistit stav (údajně je zpravodaj připravený). Je nutné, aby zpravodaj obsahoval informace z výstavy, soutěž vajec, seznam vystavovatelů a ocenění. Správnost a úplnost obsahu zkontroluje i přítel Václavík.

10. Různé a diskuse

Ceny zvířat: Přítel Chichmanov navrhl líhnout více pro uspokojení poptávky. Přítel Václavík poukázal na skutečnost, že v Lysé bylo 90% zvířat prodejných, přesto se většina zvířat neprodala. Zájemci o maransky mají problém akceptovat cenu. Náklady chovu jsou relativně vysoké: násadová vejce v ČR 50-60 Kč, vejce z ciziny začínají na 3 EUR/kus, nutno započítat energie, vakcinaci a téměř rok krmení i další náklady.

11. Usnesení a závěr

Členská schůze schvaluje všechny kroky, úkoly a termíny uvedené v tomto zápise.

Schůze byla ukončena ve 13:40 hod.

V Praze 14.2.2026

Zapsala: Blanka Roučková

Zápis ověřili: Václav Klacek, Petr Zeman

Standard plemene

Opakování je matka moudrosti, proto si připomeňme, jak by měla ta naše ideální slepice či kohout vypadat dle aktuálního vzorníku plemen drůbeže.

Maransky – MR

Skupina: D2

Názvy v jiných jazycích: *S – Maransky, N – Marans, F – Marans, A – Marans*

Původ: Francie

Charakteristika:

Plemeno slepic s kombinovanou užitkovostí, vyšlechtěné počátkem 20. století. Šlechtění bylo zaměřeno především na snášku a velmi tmavou barvu skořápky. Vyniká vitalitou, rychlým růstem, dobrým opeřováním a snáškou větších vajec. Barva kůže je bílá. Snáška asi 160–180 vajec s velmi tmavou, červenohnědou skořápkou. Minimální hmotnost násadových vajec: 65 g. Kvokavost je nežádoucí.

MARANSEK CLUB OF THE CZECH REPUBLIC

Hmotnost (v kg)

Věk	Pohlaví	Standard	Min.	Max.
do 1 roku	Kohout	3,0–3,6	2,7	4,1
	Slepice	2,3–2,9	2,0	3,4
nad 1 rok	Kohout	3,5–4,3	2,9	4,8
	Slepice	2,8–3,4	2,2	3,9

Kroužek: kohout 22 mm, slepice 20 mm

Plemenný typ: Slepice středně těžkého typu, nejméně středního tělesného rámce, se znaky dobré nosnice, s prostorným dobře osvaleným trupem obdélníkového tvaru, s listovým hřebenem, s mírně opeřenými běháky, širšího středně vysokého postoje.

Plemenné znaky kohouta

Hlava: středně velká, výrazná

VV: drobná

- **zobák:** přiměřeně silný, lehce zahnutý; rohový
- **hřeben:** listový; středně velký, s hlouběji řezanými zuby; praporek lehce sleduje týl, ale k týlu nepřiléhá

VV: malý nebo naopak velký, hrubý

- **obličej:** červený, plný, hladký nebo malými peříčky porostlý
- **ušnice:** červené, nepřiliš velké, mírně svaštělé
- **laloky:** středně velké, oválné, dobře zaoblené

VV: dlouhé

- **oči:** výrazné, oranžové až červené

Trup: mohutnější, dosti dlouhý, ze strany obdélníkový, široký, hluboký, plný, dobře zaoblený, jen velmi lehce zvednutý

VV: drobný, krátký, úzký, trojúhelníkový

- **záda:** dosti dlouhá, po celé délce široká, jen velmi mírně nazad skloněná

VV: krátká, úzká

- **prsa:** široká, plná, dobře klenutá, výrazně osvalená

VV: plochá

- **břicho:** široké, hluboké, plné

Krk: středně dlouhý, silný, s plným krčním závěsem

Křídla: silná, v ose trupu nesená, těsně přilehlá

Ocas: nejvýše středně dlouhý, široce nasazený pod úhlem asi 40°, téměř plynule vycházející z linie sedla, částečně rozevřený, široké rejdrováky jsou zcela zakryty středně dlouhými srpy

VV: dlouhý, vysoko nesený, výrazný zlom v přechodu z linie sedla

Nohy: postoj je široký a středně vysoký

- **holeně:** středně dlouhé, mírně vystupující, silné, dobře zmasilé
- **běháky:** středně dlouhé; opeřené; masové, u tmavě zbarvených rázů většinou s různým rozsahem tmavších pigmentů

VV: neopeřené

– **rousy:** na vnější straně běháků a vnějších prstech mírné opeření kratším peřím typu „punčošky“

VV: bohaté rousy

Opeření: tvrdší, dobře přilehlé, bez podušek

VV: podušky

Plemenné znaky slepice: V hlavních plemenných znacích shodná s kohoutem až na znaky podmíněné pohlavím. Je celkově menší, trup má plnější, prsa hlubší a břicho prostornější. Ocas má široce nasazený pod úhlem asi 40°, středně dlouhý, částečně rozevřený, plynule vystupující z linie zad. Hřeben má menší, vzpřímený.

VV: klopený hřeben, vysoko nesený ocas

Barevné rázy:

K 084 Pšeničné

K 097 Černé stříbrokrké

K 101 Modré stříbrokrké

K 242 Bílé

K 259 Černé měděněkrké

K 260 Modré měděněkrké

Maransky zdrobnělé – z MR

Skupina: D4

Původ: Francie

Charakteristika: Zdrobnělá forma velkého plemene. Snáška asi 120 vajec s velmi tmavou, červenohnědou skořápkou. Minimální hmotnost násadových vajec je 45 g.

Hmotnost kg:

do 1 roku:

kohout: 1,0–1,2 (min. 0,8 / max. 1,4)

slepice: 0,8–1,0 (min. 0,6 / max. 1,2)

nad 1 rok:

kohout: 1,1–1,4 (min. 0,9 / max. 1,6)

slepice: 0,9–1,2 (min. 0,7 / max. 1,4)

Kroužek: kohout 15 mm, slepice 13 mm

Výstavní okénko

Pojďme se podívat na aktivity klubu a jeho členů při vystavování. Naši členové vystavují svá zvířata na řadě výstav od místních až po celostátní i evropskou výstavu. Jako jednu z nejdůležitějších výstav považují naši každoroční klubovou výstavu, proto má v tomto výčtu své první místo.

Klubová výstava Lysá nad Labem

Výstava se konala 9. - 10. 1. 2026. Posuzovatelem byl pro letošní rok pan Václav Rohrer ml. Celkem bylo vystaveno 37 ks Maransek. Tak nízká účast zvířat má několik faktorů – bohužel šlo o náhlé zdravotní indispozice a hlavně neustále se měnící nálezovou situaci v republice, která na poslední chvíli způsobila neúčast několika našich členů s jejich favorizovanými zvířaty.

Věříme však, že se podaří příští rok zvýšit počet vystavovaných zvířat. Čekáme, že se ve větší míře zapojí noví členové klubu a že nám bude přát nálezová situace a také naše vlastní zdraví. Budeme rádi, když i další chovatelé a zájemci o chov rozšíří naše řady a přispějí ke kvalitnímu rozvoji tohoto výjimečného plemene. V případě potřeby či dotazu se na nás neváhejte obrátit (použijte jakýkoliv kontakt na členy výboru klubu).

Přejdeme nyní k letošním výsledkům:

Vystavili jsme 28 ks Maransek velkých a 9 ks Maransek drobných.

Zvířata byla zařazena takto:

Ocenění

Počet kusů

	Velké maransky	Zdrobnělé maransky
VB 96	1	0
VD 95	2	2
VD 94	5	2
VD 93	0	0
DB 92	5	1
DB 91	5	4
US 90	7	0
V	3	0

Šampion Klubové Výstavy – př. ANDĚLA ŠTYCHOVÁ

Nejlepší kohout – př. ANDĚLA ŠTYCHOVÁ

Nejlepší slepice – př. ANDĚLA ŠTYCHOVÁ

Zdrobnělé maransky

Vítěz a šampion – př. LIBOR VÁCLAVÍK

Nejlepší kohout – př. LIBOR VÁCLAVÍK

Všem vystavovatelům děkujeme a vítězům blahopřejeme!

Soutěž vajec při klubové výstavě

Letošní rok se posuzovalo hned několik kritérií – nejen barva skořápky, která je pro mnohé chovatele to nejdůležitější, ale také tvar a velikost vejce a barva žloutku.

Na výstavě v roce 2027 budeme hodnotit ještě další kritérium a tím bude průměrná hmotnost ze všech 6 vajec daného vzorku. Tato výstava vajec bude zařazena také do katalogu výstavy.

Níže již můžete vidět výsledky hodnocení vajec:

Výsledné pořadí	Vzorek č.	Body celkem	Jméno vystavovatele
1	19	94,15	Václavík Libor
2	21	92	Václavík Libor
3	7	91,8	Štychová Anděla
4	20	91	Zdenko Vašek

5	18	90,45	Zdenko Vašek
6	22	89,25	Tomšů Jan
7	11	86,1	Štychová Anděla
8	3	84,45	Rezek Ladislav
9	10	81	Václavík Libor
10	16	78,75	Trnovec Robert
11	4	77	Moučka Jiří
12	15	75,5	Štychová Anděla
13	9	73,25	Slezák Roman
14	2	73,05	Buchta Jiří
15	1	72,75	Klika Jaroslav
16	13	72,5	Štychová Anděla
17	5	72,2	Juhászová Helena
18	8	71,9	Klacek Václav
19	14	70,45	Buchta Jiří
20	17	70	Rezek Ladislav
21	12	69	Klacek Václav
22	6	68	Roučka Ladislav

Pohledem posuzovatele drůbeže

Výstaviště v Lysé nad Labem hostilo ve dnech 9.–10. ledna 2026 speciální výstavu klubu Maransky. Z pohledu posuzovatele drůbeže pro mě bylo ctí tuto výstavu hodnotit.

Celkem jsem posoudil 37 kusů v barevném rázu černé měděněkrké, z toho 28 kusů velkých a 9 kusů zdobných. Zvířata byla vystavena třemi chovateli klubu. Maransky černé měděněkrké byly celkově v průměrné kvalitě. Šampion kohout nebyl pro rok 2026 udělen, jelikož kohouti byli ve velmi podprůměrné kvalitě. V této oblasti je potřeba výrazně zapracovat. Můj dojem je, že klub postrádá poradce chovu a chybí důsledný výběr zvířat již v raném (dorosteneckém) věku.

Šampionkou klubu se stala slepice z klece č. 2687, velmi kvalitní jedinec oceněný třídou **V (96 bodů)**, s číslem kroužku 8963/25 chovatelky Anděly Štychové. Tato chovatelka vystavila také další výbornou slepici, která získala ocenění 95 bodů (č. P65).

Zdobná forma byla zastoupena pouze jedním chovatelem – Liborem Václavíkem, který vystavil celkem 9 kusů.

Šampionem klubu pro rok 2026 se stal kohout z klece č. 2705 (kroužek 14029/25) s hodnocením **VD (95 bodů)**. Šampionkou se stala slepice z klece č. 2706 (kroužek 16212/25), rovněž s hodnocením **VD (95 bodů)**.

Speciální výstava se mi posuzovala velmi dobře, v klidném a přátelském duchu. Velmi pozitivně hodnotím spolupráci se zapisovatelkou a nastávající adeptkou Ivetou Žaloudkovou.

Klub Maransky se zároveň prezentoval výstavou vajec s odborným posouzením. Je to jeden z mála klubů, který se může pochlubit takto kvalitní a atraktivní prezentací, zejména díky specifické barvě vajec tohoto plemene.

Přehled hodnocení:

- **96 bodů (výborná)** – 1 kus
- **95–93 bodů (velmi dobrá)** – 11 kusů
- **92–91 bodů (dobrá)** – 15 kusů
- **90 bodů** – 7 kusů
- **V (vyloučeno)** – 3 kusy

Hodnocení VB - 96 bodů může být uděleno pouze jedinci, který se velmi přibližuje ideálu dle standardu, je ve výborné kondici, má harmonickou povahu, správný typ i postoj a jeho přednosti výrazně převažují nad drobnými nedostatky. Takové zvíře bylo na výstavě pouze jedno – slepice z klece č. 2687.

Známka 95–93 bodů (velmi dobrá) náleží jedincům s typickými znaky plemene, vyváženými proporciemi a dobrou kondicí, přičemž jsou tolerovány pouze drobné vady. Těchto zvířat bylo celkem 11.

Známka 92–91 bodů (dobrá) byla udělena 14 kusům, které sice odpovídaly plemeni, ale vykazovaly výraznější vady.

Hodnocení 90 bodů obdrželo 6 kusů, u nichž byl výrazný odstup od ideálu nebo nedostatečná kondice.

Z posuzování byli vyloučeni 3 jedinci (třída V), kteří neodpovídali standardu nebo vykazovali závažné nedostatky.

Závěrečný pohled

Za slabinu výstavy považuji velmi nízkou účast členů klubu. Z celkového počtu 17 členů vystavovali pouze tři – Libor Václavík, Anděla Štychová a Ladislav Roučka. Jejich práce si zaslouží uznání, nicméně účast je z mého pohledu nedostatečná. Bylo by vhodné, aby se výbor klubu nad touto situací zamyslel a více motivoval členy k aktivní účasti, která by měla být samozřejmou součástí členství.

Závěr

Na závěr bych chtěl poděkovat výboru klubu za pozvání a důvěru při posuzování této speciální výstavy. Všem členům přeji pevné zdraví, mnoho úspěchů v nové chovatelské sezóně a do budoucna vyšší účast na klubových výstavách.

S pozdravem

Václav Rohrer

posuzovatel drůbeže

30. Evropská výstava v Nitře (SVK)

Výstava se konala 7. – 9. 11. 2025. Posuzovatelem byl pan Štefan Janega. Celkem bylo vystaveno 39 ks velkých Maransek 4 barevných rázů od 12 chovatelů ze 7 zemí. Zdrobnělé Maransky se na výstavě také objevily a jednalo se celkem o 14 ks rázu černého měděněkrkého od 5 chovatelů ze 4 zemí.

Z našich členů vystavoval maransky velké i zdrobnělé př. Libor Václavík. Za zdrobnělé maransky si odnesl dokonce 2 čestné ceny – gratuluji! Evropským šampionem se s 96 body stala slepice francouzského chovatele pana Emmanuela Bouyssoua. S ohledem na skutečnost, že jsem ještě v době návštěvy Evropské výstavy nebyla členem klubu a netušila jsem, že budu psát tento zpravodaj, nemohu se rozepsat o detailech a hodnotit daná zvířata, popř. dodat fotky. Byla to ale zajímavá zkušenost a pevně věřím, že v příštích letech vystavovatelů tohoto nádherného plemene přibude.

Moravia Brno 2025

Se svými přáteli z místní organizace jsem se také zúčastnila 13. jihomoravské výstavy Moravia Brno. Z našich členů klubu tentokrát nevystavoval nikdo. K vidění bylo pouze 6 zvířat maransky černé měděněkrké od 2 chovatelů z ČR. Dle hodnocení posuzovatele nebyla zvířata vysoké kvality. Jeden kohout dosáhl hodnocení 95 bodů, ostatní 92 bodů nebo výluky. Bohužel ani z této výstavy nemám k dispozici fotky.

Celostátní výstava Chovatel 2025 Lysá nad Labem

Výstava se konala 21. – 22. 11. 2025. Této výstavy se z našich členů zúčastnili př. Libor Václavík a př. Anděla Štychová. Vystaveno bylo celkem 8 zvířat. Celkově na celostátní výstavě bylo vystaveno velké množství drůbeže a v konkurenci takového počtu kvalitních zvířat naši členové zůstali tentokrát bez cen a pohárů. Děkujeme za pěknou reprezentaci.

Okresní výstava Žíreč 30.8.2025

Na této výstavě naše plemeno úspěšně reprezentoval př. Libor Václavík, který vystavil celkem 12 zvířat – 6 velkých a 6 zdobných maransek černých měděňkrkých. Nechyběl ani pohár, gratuluji!

Místní výstava Jičín 18. – 19. 7. 2025

Na této výstavě př. Petr Zeman vystavil 9 zvířat. Maransky modré stříbrokrké, maransky černé měděňkrké – za kohouta s hodnocením 95 získal čestnou cenu. Dále vystavil zdobné maransky černé měděňkrké (kolekce 1,2 s hodnocením 95, 97, 96 a čestná cena). Gratulujeme za skvělou reprezentaci našeho plemene.

Malé ohlédnutí za posouzením mého kohouta

Chovatelství přináší řadu zajímavých momentů a jedním z nich je možnost sledovat, jak na jedno a totéž zvíře nahlíží různí posuzovatelé. Během jednoho podzimního měsíce jsem vystavila téhož kohouta z mého chovu na třech různých moravských výstavách. Byla to skvělá příležitost získat od tří posuzovatelů nezávislou zpětnou vazbu a porovnat, jaké detaily a přednosti u zvířete vnímali jako klíčové.

Výsledky z oceňovacích lístků v průběhu pěti týdnů vypadaly následovně:

Výstava: <i>TPS 10</i>	Datum: <i>10.10</i>
C. klas: <i>Maransek</i>	
<i>12</i>	<i>1,0</i>
<i>11948</i>	<i>25</i>
Přednosti: <i>Punčošky</i>	
Doporučení: <i>Dokončit tělesný vývoj, dopeřit ocas, dosud nevyvinuté ostruhy, ucelenější praporek</i>	
Vady: <i>ČESKÝ SVAZ CHOVATELŮ</i>	
Výstavní vady v tomto a při:	
 Petr Křiváček Místní úřad 747 00 Olomouc – Křiváček a regionu 75. územní úřad	
Titla	Body
<i>DB</i>	<i>92</i>

10. října (92 bodů)

Přednosti: punčošky

Doporučení: dokončit tělesný vývoj, dopeřit ocas, dosud nevyvinuté ostruhy, ucelenější praporek

OCENOVAČÍ LÍSTEK DRUŽE	
Výstava: <i>Podzimní výstava</i>	Datum: <i>31.10.2025</i>
C. klas: <i>Maransek</i>	
<i>21</i>	<i>1,0</i>
<i>11948</i>	<i>25</i>
Přednosti: <i>DOSUD NEDOSPĚLÍ, NADĚJNÝ TYP, TVAR TRUPU, LINIE ZAD, PĚKNÁ HLAVA JAKO CELEK</i>	
Doporučení: <i>DOKONČIT TĚLESNÝ VÝVOJ, TMAVŠÍ ZÁKLADNÍ BARVA (POZOR NA KRZBU PRSOK)</i>	
Vady: <i>PRÍLIŠ BOHATÉ PUNČOŠKY - OPEŘENÉ STŘEDNÍ PRSTY</i>	
Výstavní vady v tomto a při:	
 Martin Lepšický En. 478 728 01 Písek a Jindřichov a regionu 75. územní úřad	
Titla	Body
<i>US</i>	<i>90</i>

31. října (90 bodů)

Přednosti: nadějný typ, tvar trupu, linie zad, pěkná hlava jako celek

Doporučení: dokončit tělesný vývoj, tmavší základní barva

Vady: bohaté opeření běháků – opeřené střední prst

Výstava	Studenka	Datum	14. 11. 2025
Číslo	Plemenný typ Maransek	Podání	1,0
11	Podání	3,5	
Číslo krmiva	19948	Ročník	2025
Předmět: Plemenný typ dobrý Pěkná hlava jako celek			
Doporučení: Sytější barva prs Plošší prsa			
Výběr			
Výběr vady v krmivu a při stomatologické léčbě			
ČESTNÁ CENA			
Jednotlivý ČEKID Příloha 101 123 35 Krmivo Nová Věs Kategorie 10, 11, 12, 13, 14			
Thick		Body	Cena
VD		95	
Podpis a razítko posuzovatele			

14. listopadu (95 bodů)

Přednosti: plemenný typ, pěkná hlava jako celek

Doporučení: sytější barva prs, plošší prsa

Srovnání posudků ukazuje, jak rozmanitý může být pohled na jednoho jedince. Zatímco jeden posuzovatel klade větší důraz na stav stavby trupu či hlavy, druhý si podrobněji všímá drobností v opeření běháků a třetí akcentuje celkový plemenný typ a utváření prsou. Určitě se proto nebojte svá zvířata na výstavy posílat. Právě tato mozaika různých odborných pohledů a zkoumání detailů vám poskytne komplexní obzor a cenné informace pro další směřování vašeho chovu.

Oceňované zvíře již v dospělosti (4/2025)

Autor:

Mgr. Stanislava Hájková, chovatelka, členka Klubu chovatelů Maransek ČR

Tajemství čokoládových vajec. Vejce maransek bez mýtů

1. Úvod

Pokud se zeptáte chovatelů, proč si pořídili právě maransky, drtivá většina z nich odpoví, že pro jejich krásná tmavohnědá „čokoládová“ vejce. Právě tato mimořádná barva vajec dělá z maransek jedno z nejatraktivnějších plemen drůbeže.

S jejich popularitou však ruku v ruce kráčí i celá řada mýtů a pověr. Možná jste už také slyšeli tvrzení, že tato vejce obsahují méně cholesterolu nebo že právě díky skořápce jsou stoprocentně nepropustná vůči salmonelle. Nebo realita chovu, která přináší rozčarování. Třeba když si chovatel pořídí kuřata z té nejtmavší dostupné snášky a dospělá slepička pak (po dlouhé době čekání na první vajíčko) snese vejce o poznání světlejší. Nebo když sledujete, jak se barva vajec v průběhu roku mění, případně jak nosnice jeden den snese nádherně tmavý skvost a hned druhý den zanechá vejce nedobarvené.

V čem tedy toto kouzlo barvy doopravdy spočívá? Jako zapálenou chovatelku mě odpovědi na tyto otázky vždycky zajímaly. Proto jsem se ponořila do odborné literatury a objevila řadu článků. Jedním je například „*Eggshell color in brown-egg laying hens a review*“ (autorů S. Samiullah, J. R. Roberts a K. Chousalkar). Tento text shrnuje dekády vědeckého zkoumání hnědých vajec a já bych vám z něj ráda předala ty nejzajímavější poznatky, které nám pomohou barvu čokoládových vajec lépe pochopit.

2. Jak se měří barva? Vědci v laboratoři s vejci maransek

Než se podíváme na samotné mechanismy barvení, pojdme si odpovědět na základní otázku: Jak vlastně poznáme, které vejce je „objektivně“ tmavší?

My chovatelé máme k dispozici tradiční papírové vzorníky (např. slavnou francouzskou barevnou škálu od 1 do 9). Jenže lidské oko je nástroj nedokonalý. Záleží na tom, zda si vejce prohlížíme na přímém slunci, pod žárovkou, nebo jestli máme unavené oči.

Vědci na to jdou jinak a používají k tomu čistou fyziku. Prvním, starším způsobem je měření tzv. **odrazivosti světla** (reflektometrie). Funguje to jednoduše: přístroj vyšle na skořápku paprsek světla a měří, kolik procent z něj se odrazí zpět. Čím méně světla se odrazí (protože ho tmavý povrch pohltí), tím je vejce tmavší. Tento

přístroj zkoumá však jen malou část povrchu (kruhovou plochu 1 cm v průměru), takže pokud je vejce kropenaté nebo má na jednom místě tmavší skvrnu, výsledek je nepřesný.

Proto dnes v laboratořích vládne modernější metoda: spektrofotometrie.

Moderní spektrofotometrie na to jde přes přesné souřadnice. Přístroj naměří hodnotu jasu na škále od 100 (čistě bílá) do 0 (čistě černá). Čím nižší číslo ukáže, tím tmavší vejce držíte v ruce. Zároveň přístroj digitálně analyzuje, kolik teplých červených a žlutých tónů výsledná hnědá barva obsahuje, takže dokáže přesně definovat odstín.

A pokud je vejce plné skvrn, vědci dnes používají digitální kamery a **počítačovou analýzu obrazu** (systém RGB). Software jednoduše spočítá barevné pixely celého povrchu naráz a nenechá se zmást drobnou špínou nebo nepravidelným tečkováním.

Díky těmto technologiím věda dokázala potvrdit, že **hnědé zbarvení vejce je opravdu exaktně měřitelná vlastnost**.

3. Tajemství barvy. Kde se bere „čokoládová“?

Když rozbijete vejce maransky, uvidíte, že z vnitřní strany je skořápka světlá, často téměř bílá nebo narůžovělá. Jak je to možné, když zvenčí vypadá jako odlitá z tmavé čokolády?

Odpověď na tuto hádanku fascinovala vědce už v 19. století. V roce 1875 izoloval britský vědec Henry Clifton Sorby ze skořápek hnědý pigment, který pojmenoval *oorhodeine* (volně přeloženo jako „růžové vaječné barvivo“). Teprve moderní biochemie ve 20. století odhalila jeho skutečnou identitu. Je to **protoporfyrin IX**.

Abychom byli zcela přesní, na maranské skořápce najdeme i stopová množství zelenomodrého barviva biliverdinu, ale v tak nepatrném množství, že ho dominantní temná hněď protoporfyrinu zcela pohltí.

Dlouhá léta mezi chovateli koloval mýtus, že toto hnědé barvivo vzniká rozpadem starých červených krvinek. Tato úvaha má však reálný vědecký základ. Protoporfyrin IX a červené krevní barvivo (hemoglobin) jsou totiž blízcí chemičtí příbuzní. Krevní barvivo vzniká tak, že se do molekuly protoporfyrinu vloží atom železa.

Badatelé ve 20. letech minulého století si proto mysleli, že děloha slepice prostě jen recykluje starou krev z oběhového systému. Moderní věda však ukázala, že skořápková žláza maransky nečeká na odpad z krevního oběhu.

Skořápková žláza (děloha) maransky funguje jako vysoce specializovaná, samostatná biochemická továrna, která si toto barvivo vyrábí úplně od nuly přímo v buňkách děložní tkáně (povrchových buňkách epitelu). Slepice si tedy toto barvivo vyrábí sama a cíleně, přímo na místě určení a tak vzniká čistá „čokoládová“ na skořápky.

Celý proces barvení připomíná práci autolakýrníka. Vejce putuje vejcovodem bezbarvé, obalené pouze vápencem. Teprve v posledních hodinách před snesením se spustí intenzivní barvení.

Pigment se sice v průběhu tvorby skořápky ukládá v malém množství do všech jejích vrstev, dokonce i do podskořápkových blan, ale to hlavní přichází na samém konci. Největší nános protoporfyrinu se koncentruje v té nejsvrchnější vrstvě vápenné skořápky a především v kutikule. **Kutikula** je vnější, organický ochranný obal vejce, který funguje jako jakýsi rychleschnoucí bezbarvý lak, v němž je u maransek rozpuštěno obrovské množství pigmentu.

Tím se vysvětluje, proč vejce maransek není hnědé skrz naskrz. Pokud byste vzali jemný smirkový papír nebo ocet, dokázali byste tmavou barvu ze skořápky maransky doslova obrousit či smýt a objevili byste pod ní podkladové, mnohem světlejší vejce. Barva je zkrátka nanесena jako finální, sytá vrstva barvy na hotový podklad.

Co si z toho vezme chovatel?

Barva vajec maransek je výsledkem neuvěřitelně složité a citlivé biochemické reakce přímo v děložním epitelu slepice. Protože je většina pigmentu fixována samotným povrhu skořápky, je naprosto přirozené, že u čerstvě sneseného, ještě teplého a vlhkého vejce můžete barvu snadno poškrábat nebo ji setřít prstem. Kutikula potřebuje po snesení několik vteřin až minut, aby na vzduchu řádně zaschla a vytvrdla. A drobné nedokonalosti? Jsou důkazem toho, že barvení proběhlo přesně tak, jak příroda naplánovala.

4. Cesta vejcovodem: Barva v posledních hodinách

Celý proces, během kterého v těle slepice vzniká vajíčko, připomíná precizně seřízenou tovární linku. Nejdéle trvá stavba samotné vápenné skořápky ve skořápkové žláze, ta zabere přibližně 19 až 20 hodin. Po celou tuto dobu je budoucí vajíčko bílé. Zásadní barvení na čokoládovo totiž nastává až na samém konci této dlouhé cesty.

Vědecké studie u hnědovaječných nosnic odhalily, že celých 50 až 74 % veškerého pigmentu se na skořápku nanese během posledních 5 hodin před snesením. Jde o neuvěřitelný biologický sprint. Samotná kutikula, tedy vnější organický obal, který funguje jako svrchní lak a nese v sobě ten nejhustší nános tmavého protoporphyrinu IX, se na vejci dotváří dokonce pouhé 1,5 až 2 hodiny před tím, než slepice vajíčko snese. Pokud maranska snáší například v deset dopoledne, ještě v osm ráno má její vejce mnohem světlejší barvu.

Co si z toho odnese chovatel?

Tento bleskový proces barvení v posledních hodinách před snesením vysvětluje, proč je barva vajec maransek tak citlivá na vnější podněty. Pokud je slepice v té nejkritičtější fázi barvení vystavena silnému stresu, například ji vyleká predátor, rozruší hluk, nebo ji od hnízda odežene dominantnější družka, její tělo zareaguje obranným mechanismem. Vyplaví se stresové hormony, které mohou vyvolat předčasné snesení vajíčka.

Protože se však nestihla dokončit závěrečná dvouhodinovka lakování, zůstane vejce bledé nebo nedobarvené. Klid při snášení je tedy základem úspěchu.

5. Výběh a krmení. Jak prostředí mění barvu skořápky?

Mnoho z nás chová maransky v prostorných travnatých výbězích, protože chceme, aby žily co nejvíc přirozeně. Zde však vědecká studie přichází s překvapivým zjištěním. Udržet sytou barvu skořápky je v klecových nebo čistě halových chovech mnohem snazší, než u slepic s volným výběhem.

Výzkumy potvrzují, že vajíčka z volných chovů bývají v průměru světlejší. Vědci dokonce testovali hypotézu, zda za to nemůže vysoká hladina vitamínu D, který slepice čerpají ze slunečního záření, ale tato stopa se ukázala jako slepá. Samotný vitamín D barvu nijak neovlivňuje.

Na vině je pravděpodobně fakt, že venku nosnice čelí neustálým drobným vzruchům (změny počasí, přelétající dravci či hierarchické boje v hejnu), které spouštějí mírný, ale trvalý stres.

Můžeme tedy barvu skořápky maranských vajec nějak vylepšit správným krmením? Internet je plný rad o zkrmování červené řepy, mrkve, kukuřice nebo kopřiv. Tyto suroviny sice nádherně vybarví žloutek, ale s čokoládovou skořápkou neudělají vůbec nic.

Věda však přesto našla pár funkčních nástrojů. Výzkumy ukázaly, že cílené přidávání probiotik (konkrétně půdní bakterie *Bacillus subtilis*) do krmiva prokazatelně zlepšuje intenzitu hnědé barvy, a to dokonce i u starších nosnic v pokročilé fázi snášky.

Tady se ale dostáváme k fascinujícímu chovatelskému paradoxu. *Bacillus subtilis* je typická půdní bakterie, která miluje tlející organickou hmotu, staré seno nebo listí pod stromy. Zatímco ve sterilních halových chovech se tato bakterie v přirozené formě vůbec nevyskytuje a musí se dodávat uměle, naše maransky ve volném výběhu ji při hrabání pod keři a v tlející trávě zobou zcela přirozeně.

Výhody a nevýhody volného výběhu se tak zajímavým způsobem vyrovnávají: venku sice nosnice čelí mírnému stresu z prostředí, který může barvu oslabit, zároveň ale mají neomezený přístup k přírodnímu elixíru na podporu pigmentace.

Zpět k bakteriím *Bacillus subtilis*. Tyto užitečné bakterie totiž obsahují enzymy, které pomáhají vkládat a vázat klíčové stopové prvky do molekuly pigmentu.

Které prvky to jsou? Protoporfyrin IX nejvíce miluje železo (Fe), měď (Cu), mangan (Mn) a zinek (Zn). Studie potvrdily, že pokud je slepicím podáváno

krmivo nebo minerální doplňky obohacené o železo v takzvané chelátové (organické) formě, barva skořápky se viditelně prohloubí. Na rozdíl od běžných a levných anorganických forem (jako jsou sírany nebo oxidy), které tělo slepice z velké části vyloučí bez užítu, dokáže tělo nosnice chelát vstřebat téměř stoprocentně. Vědci v laboratořích testovali železo navázané na aminokyselinové proteiny a výsledky byly jednoznačné.

Naopak obrovským nepřítelem je stopový prvek vanad, který se občas v nepatrném množství vyskytuje jako nečistota v komerčních krmivech. Vanad působí na pigmentaci jako toxická stopka a dokáže barvu skořápky úplně zničit. Pokud k tomu dojde, vědci zjistili, že škodlivý vliv vanadu lze vyrušit zvýšeným podáváním vitamínu C.

Přiznám se, že tyto informace o vlivu výběhu, chelátového železa a nebezpečného vanadu pro mě byly v odborných textech zajímavé a hodlám je dále zkoumat. Moje první kroky rozhodně povedou k detailnímu prostudování etiket a složení krmných směsí, kterými své maransky krmím.

Co si z toho odnese chovatel?

Pokud mají maransky krásný, volný výběh, je občasné zesvětlení vajec daní za jejich spokojený život. Přidání červené řepy nebo mrkve bude dobré pro barvu žloutku, barvu skořápky spíše ovlivní kvalitní minerální doplňky, které mají na etiketě výslovně uvedeno, že obsahují železo, zinek a měď v chelátové vazbě (často označované jako cheláty s hydrátem aminokyselin nebo glycinové cheláty). A pravidelně slepicím dopřát *Bacillus subtilis*. Zároveň v letních měsících nebo při náhlých změnách počasí nebo letních vedrech neuškodí přidat do napáječky vitamín C ve formě ve vodě rozpustného chovatelského koncentrátu (např. Acidomid, nebo speciální elektrolytové směsi pro drůbež). Tyto přípravky pomáhají eliminovat horkostní stres i stres ze změny prostředí.

6. Genetická detektivka. Kohout nebo slepice?

Mezi chovateli maransek jsem slyšela: „*Chceš-li tmavá vejce, potřebuješ kohouta z co nejtmavšího vejce.*“ Je to ale stoprocentní pravda, nebo jen další z mýtů? Když dojde na lámání chleba, respektive skořápek, kdo má v kurníku hlavní slovo?

Věda nám v tom hned na začátek udělá jasno: zbarvení skořápky je ukázkovým příkladem polygenní dědičnosti. To znamená, že výsledný čokoládový odstín je výsledkem složité **týmové práce velkého množství genů**, které se navzájem

doplňují. Žádný z rodičů nemá na barvu absolutní monopol, ale každý z nich hraje v této detektivce úplně jinou roli.

Výrazný efekt dominance matčiny linie

Když vědci zkoumali genetické pozadí hnědých vajec, přišli se zjištěním, které dává obrovskou váhu slepici. Statistiky potvrdily takzvaný „dam effect“ (vliv matky). Výpočty fenotypové dědivosti totiž ukázaly výrazný rozdíl v rozptylu (varianci) hodnot. Zatímco u matek byla naměřena vysoká hodnota rozptylu (0,91), u otců byla tato hodnota výrazně nižší (0,30).

Co to znamená v praxi? Matčina genetická výbava má tendenci výrazněji zformovat a ovlivnit samotný biologický aparát dcery (především produkci enzymů ve skořápkové žláze). Pestrost a genetická síla, s jakou matka předává schopnost barvit skořápku, je zkrátka dominantnější.

Kohout jako strážce genů vázaných na pohlaví

Znamená to, že role kohouta je přeceňovaná? Vůbec ne. Exaktní výzkumy při křížení linií s hnědou a bílou skořápkou odhalily, že otec má obrovský vliv na množství pigmentu u dcer kvůli přítomnosti genů vázaných na pohlaví. Tyto geny se nacházejí na pohlavním chromozomu Z (který má kohout dvakrát, zatímco slepice jen jednou). Kohout funguje jako klíčový přenašeč intenzity pigmentace.

Výzkumy navíc potvrdily, že tyto geny mají aditivní účinek. Prostě se sčítají. Neexistuje zde jeden konkrétní gen, který by přebílal všechny ostatní. Tmavá barva se chová spíše jako ředitelná barva. Když se zkříží „tmavý“ jedinec se „světlým“, dochází k tomu, že dcery budou snášet přechodnou, středně hnědou barvu. Jakmile tedy do chovu pustíme partnera s geny bledých vajec, intenzitu barvy u potomstva okamžitě naředíme. Geny zodpovědné za hnědý pigment jsou složitě rozprostřeny jak na běžných chromozomech (autosomech), tak na pohlavním chromozomu Z.

Co říká matematika? Síly jsou 50 na 50

Vědecké studie uvádějí, že koeficient **dědivosti (heritabilita) hnědé barvy** se u čistokrevných plemen pohybuje kolem **hodnoty 0,50**. V řeči genetiky je to považováno za střední až vysokou hodnotu, která dává jasný vzorec. Úspěch je rozdělen přesně půl na půl.

Padesát procent výsledné barvy má pevně v rukou genetika (vnitřní faktory), ale celých zbylých 50 % ovlivňují vnější faktory, jako je věk nosnice, výživa a

eliminace stresu, které rozebíráme v ostatních kapitolách. Genetika sice rozdává karty s obrovskou silou, ale to, jak s nimi v kurníku odehrajeme partii, ovlivní polovinu výsledku.

Co si z toho odnese chovatel?

Věčný chovatelský spor o to, zda je důležitější kohout či slepice, nemá jednoho vítěze, ale dává nám vědecky podložený návod pro selekci:

Kohout je klíčem k progresu a intenzitě: Sám sice žádné vejce nesnese, ale na svých dvou chromozomech Z nese instrukce pro sytost pigmentu. Kohout z tmavého vejce barvu může posunout dopředu.

Slepice je strážcem stability: Její vlastní snáška a prokazatelný „dam effect“ ukazují, jak silný biologický aparát předává dál.

Chceme-li stabilně tmavá vejce, musíme být nekompromisní k oběma stranám. Výběr chovného kohouta z tmavého vejce je polovina úspěchu. Tou druhou je přísná selekce matek, které vykazují stabilní aparát a dokážou si solidní odstín udržet i v druhé polovině snáškového cyklu. Vzhledem k tomu, že tradiční metody selekce na barvu skořápky jsou podle vědců (Dunn, 2011) stále užitečnější než drahé molekulární metody, zůstává oko zkušeného chovatele tím nejlepším nástrojem.

7. Věk je neúprosný. Proč barva s časem bledne?

Každý chovatel maransek to určitě zažil, že na začátku snáškového cyklu se objevují nádherná, tmavá vajíčka, ale jak měsíce plynou, barva pomalu bledne. Proč tomu tak je? Vědecká studie přináší jasné, čistě matematické vysvětlení.

S věkem nosnice se totiž **zvětšuje objem a hmotnost vajíčka** (slepice zkrátka snáší větší vejce). Jenže kapacita skořápkové žlázy pro produkci pigmentu (protoporfyrinu IX) zůstává víceméně konstantní, nebo s opotřebením organismu dokonce mírně klesá. Výsledek? Slepice má k dispozici stále stejné množství pigmentu, který však musí rozetřít na větší plochu skořápky. Logicky bude nátěr tenčí a světlejší.

Navíc u starších nosnic dochází k postupnému oslabování syntézy kutikuly, závěrečného laku, který v sobě nese největší koncentraci pigmentu. Proto jsou ke konci snáškového cyklu vejce maransek spíše matná a světlejší.

Má věk rodičů při páření vliv na barvu vajec jejich dcer?

Z hlediska čisté genetiky je odpověď **ne**. **DNA se věkem nemění**. Kohout i slepice předávají svým potomkům naprosto stejné genetické instrukce (geny), ať už je jim jeden rok, nebo čtyři roky. Mladá kuřice, která se vylíhne ze světlejšího vajíčka sneseného tříletou matkou na konci jejího cyklu, má v sobě naprosto stejný genetický potenciál pro tmavou barvu, jako by se vylíhla z jejího prvního, tehdy ještě temně čokoládového vejce.

Z chovatelského a biologického hlediska má **věk rodičů nepřímou hodnotu**, kterou věda plně podporuje:

Starší matka = prověřená kvalita. Dvouletá nebo tříletá slepice, která si dokáže udržet solidní, stále tmavý odstín vajec, je velké plus v chovu. Dokazuje to, že její skořápková žláza funguje mimořádně efektivně. Její dcery tento skvělý biologický aparát podědí. U roční slepice není jasné, jak rychle její barva s věkem zesvětlá.

Starší kohout = sázka na jistotu. U staršího kohouta už můžeme vidět jeho dcery v dospělosti a reálně zhodnotit, zda jim předal slibovanou intenzitu barvy.

Biologický start do života. Starší slepice snášejí větší vejce s větším žloutkem. Kuřata ze starších matek bývají po vylíhnutí větší, vitálnější a mají robustnější start do života. Silná a zdravá kuřice pak v dospělosti lépe odolává stresu, což (jak už bylo řečeno) přímo ovlivňuje finální fázi barvení vajec.

Co si z toho odnese chovatel?

Starší slepice snášejí sice světlejší vejce, ale genetická informace uvnitř násadového vejce zůstává netknutá. Naopak, starší, prověřené matky a vitální kohout je dobrá strategie pro udržení tmavé barvy skořápky vajec. Ty slepice, které si udrží tmavý odstín nejdéle, jsou ty právě matky budoucích šampionek, říká studie vědců zabývajících se vlivy na tmavou barvu vajec.

8. Je tmavší vejce kvalitnější? Závěr a shrnutí

Čokoládová skořápka vajec maransek fascinuje na pohled, ale nabízí hnědý pigment i nějakou reálnou výhodu? Drůbežářská věda říká jasné ano. Studie prokazují pozitivní korelaci mezi intenzitou hnědé barvy a mechanickou pevností skořápky, její specifickou hmotností a vyšší odolností proti rozbití.

Hustá vrstva protoporfyrinu IX v kutikule navíc na světle vykazuje prokazatelné antimikrobiální účinky proti grampozitivním bakteriím. Právě zde leží vědecké vysvětlení známého chovatelského mýtu, že maranská vejce „nemají salmonelu“.

Samotná salmonela je sice gramnegativní bakterie, takže ji pigment chemicky neničí, avšak mimořádně silná a celistvá vrstva pigmentované kutikuly funguje jako silná mechanická přehrada. Bakterie přes ni pronikají dovnitř do vejce mnohem obtížněji.

Okénko pro bádavé chovatele: G+ versus G- bakterie

Rozdíl mezi bakteriemi spočívá v konstrukci jejich buněčné stěny. Grampozitivní bakterie (např. stafylokoky či běžné půdní bakterie) mají sice tlustou, ale jednoduchou stěnu, kterou hnědý pigment protoporfyrin IX na světle dokáže chemicky narušit a zničit. Naopak gramnegativní bakterie, mezi které patří právě *Salmonella* nebo *E. coli*, jsou chráněny extra vnější membránou. Tu však pigment maranského vejce nezničí. Nad salmonelou proto maranské vejce nevítězí chemicky likvidací, nýbrž mechanicky. Mimořádně silná a celistvá vrstva kutikuly (povrchového laku) představuje pro tuto odolnou bakterii výraznou fyzickou bariéru, která průnik zásadně zpomaluje, i když mu nedokáže stoprocentně zabránit. Základem úspěchu tak stále zůstává čistota v chovu.

Ale pozor. Zde zmiňovaná vědecká data popisují jen vliv pigmentace. V chovatelské praxi víme, že na absolutní pevnost skořápky má drtivý vliv výživa. Dostatek vápníku, správný poměr minerálů a látek, které jeho ukládání podporují či naopak blokují.

Pokud jde o vnitřní kvalitu, barva skořápky s chutí či nutriční hodnotou vajec nijak nekoreluje. Tmavé vejce sice není zdravější uvnitř, ale silná kutikula poskytuje špičkovou mechanickou a biologickou ochranu, což je výhodou při skladování.

Co si z toho odnese chovatel?

Při výběru násadových vajec hledáme optimální rovnováhu. Cílem je typická tmavá barva, ale vždy bez texturálních deformací a hrubých vápenných nánosů. Tyto defekty jsou projevem narušené funkce skořápkové žlázy, nikoliv genetické kvality. Oko zkušeného chovatele a tradiční selekce (Dunn, 2011) v kombinaci s precizní výživou tak zůstávají tou nejspolehlivější cestou k dokonalému a odolnému vejci (nejen) maransky.

9. Poděkování a zdroje informací

Tento článek vznikl zpracováním a překladem zahraničních odborných materiálů a přehledových studií, které mapují vlivy různých faktorů na intenzitu a kvalitu hnědé barvy vaječné skořápky. Cílem bylo přinést tyto vědecké poznatky našim klubovým chovatelům a propojit je s každodenní chovatelskou realitou a zkušenostmi z našich vlastních chovů.

Zdroje:

Samiullah, S., Roberts, J. R., Chousalkar, K. (2015): *Eggshell color in brown-egg laying hens - a review*. Poultry Science, 94(10), 2566–2575. (Komplexní přehled o faktorech ovlivňujících barvu skořápky u hnědovaječných plemen).

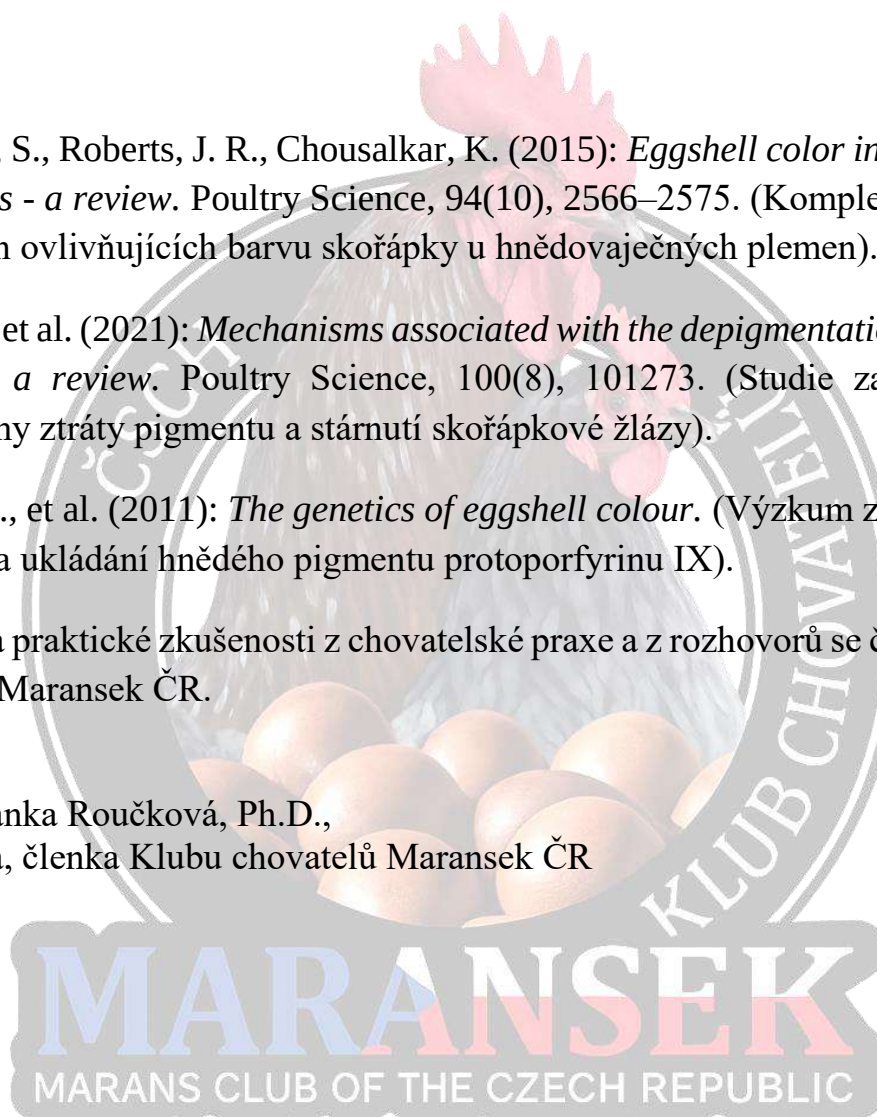
Lu, M. Y., et al. (2021): *Mechanisms associated with the depigmentation of brown eggshells: a review*. Poultry Science, 100(8), 101273. (Studie zaměřená na mechanismy ztráty pigmentu a stárnutí skořápkové žlázy).

Dunn, I. C., et al. (2011): *The genetics of eggshell colour*. (Výzkum zaměřený na dědičnost a ukládání hnědého pigmentu protoporfyrinu IX).

Poznatky a praktické zkušenosti z chovatelské praxe a z rozhovorů se členy Klubu chovatelů Maransek ČR.

Autor:

RNDr. Blanka Roučková, Ph.D.,
chovatelka, členka Klubu chovatelů Maransek ČR

Co skutečně ovlivňuje snášku našich slepic?

Všichni víme, že snáška se během roku výrazně mění. Obvykle se předpokládá, že hlavní roli hraje délka dne a teplota. Rozhodla jsem se proto nezůstat jen u dojmů a statisticky jsem vyhodnotila roční záznamy snášky svého vlastního hejna od října 2024 do září 2025. Chtěla jsem zjistit, které přírodní vlivy nejlépe odpovídají reálnému chování slepic.

Při analýze jsem sledovala nejen aktuální hodnoty (viz tabulka), ale také jejich trendy. Tedy zda se dny prodlužují/zkracují a zda se otepluje/ochlazuje. Propojení těchto vlivů se snáškou jsem měřila pomocí statistické korelace.

Tab. 1: Sledované ukazatele.

Měsíc	Průměrná snáška	Průměrná teplota (°C)	Změna teploty (°C)	Délka dne (h)	Změna délky dne (h)	Rychlost změny délky dne (min/den)
X. 2024	6,57	7,8	-4,5	10,73	-1,87	-3,74
XI. 2024	5,57	3,3	-4,5	8,95	-1,78	-3,45
XII. 2024	9,14	-0,5	-3,8	8	-0,95	-1,90
I. 2025	11,18	0,1	0,6	8,48	0,48	0,93
II. 2025	14,65	-1,6	-1,7	10,03	1,55	3,1
III. 2025	20,24	4	5,6	11,85	1,82	3,77
IV. 2025	20,53	9,6	5,6	13,83	1,98	3,83
V. 2025	16,06	10,3	0,7	15,52	1,69	3,38
VI. 2025	14,8	17	6,7	16,45	0,93	1,8
VII. 2025	11,93	16,7	-0,3	16,03	-0,42	-0,84
VIII. 2025	11,36	16,2	-0,5	14,53	-1,50	-2,90
IX. 2025	7,07	13	-3,2	12,63	-1,90	-3,68

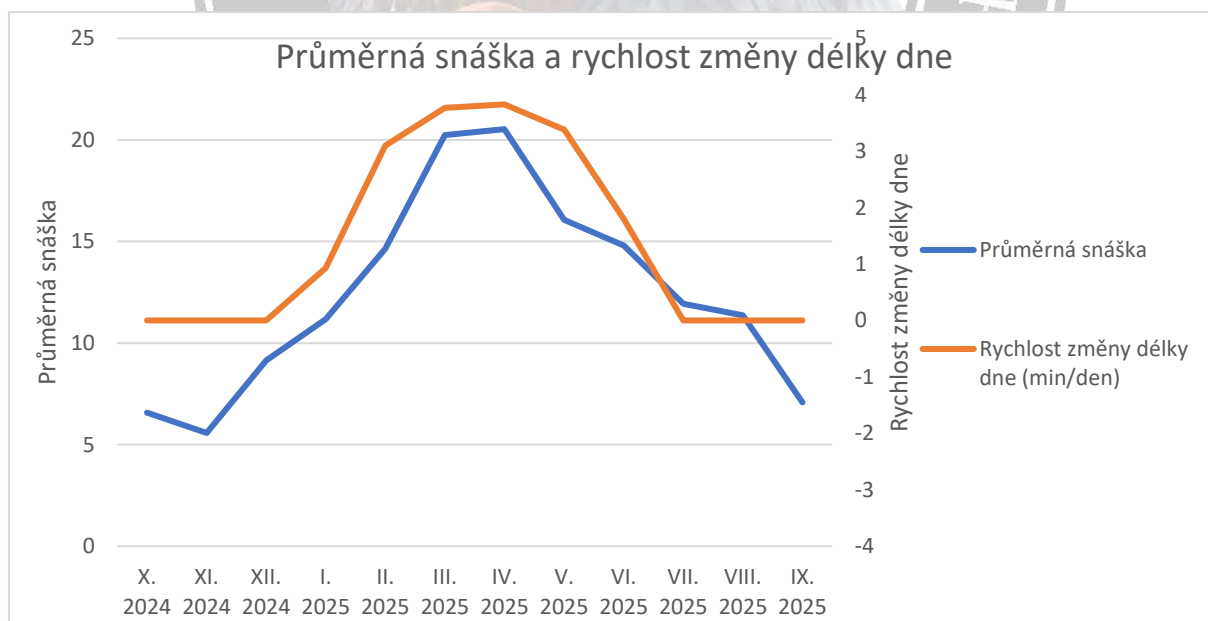
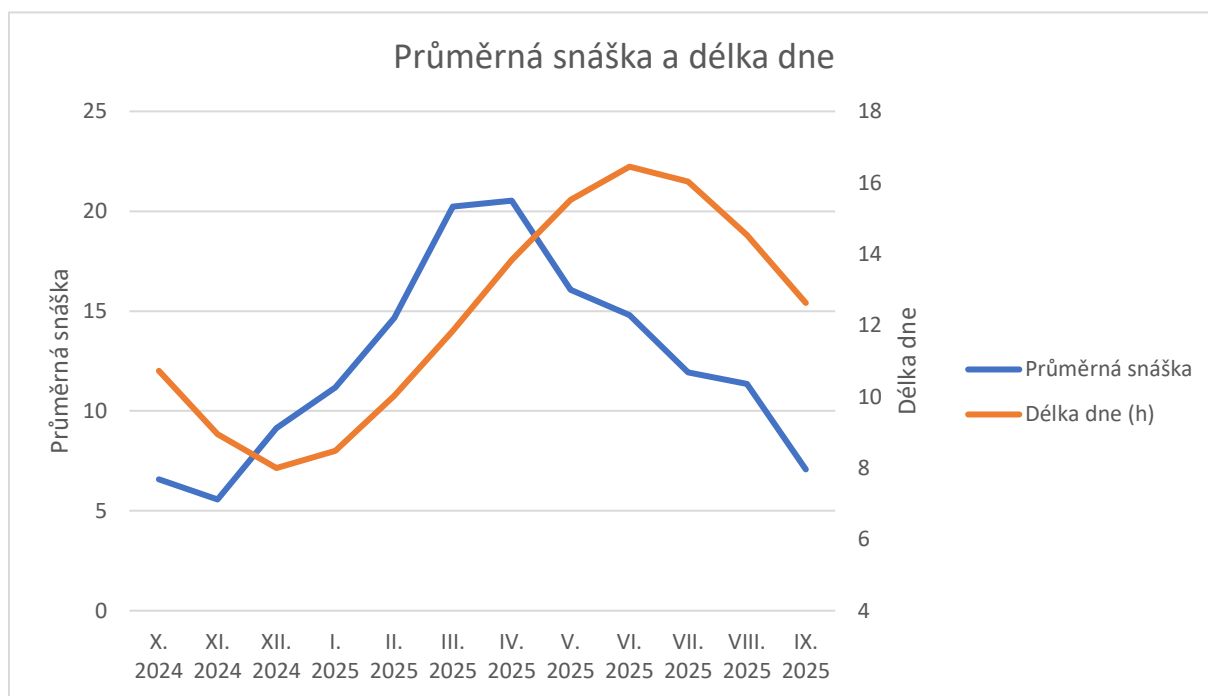
1. Počet hodin světla vs. trend prodlužování dne

Délka dne (střední vliv): Samotný počet hodin denního světla dokáže lineárně zdůvodnit pouze přibližně 18 % celkové proměnlivosti snášky. Tento nízký podíl je logický, když se podíváme na reálný průběh roku. Nejvyšší snášku jsem u hejna zaznamenala již v březnu a dubnu, přestože slunovrat s nejdelšími dny nastává až v červnu. V průběhu léta pak snáška vykazovala sestupnou tendenci, ačkoliv délka dne byla stále vysoce nadprůměrná. Samotný objem světla proto roční křivku snášky dostatečně nevysvětluje.

Změna délky dne (zásadní vliv): Když jsem se podívala na to, jak rychle se den prodlužuje nebo zkracuje, výsledky vypadaly o mnoho zajímavěji. Tento trend dokáže vysvětlit **plných 85 % všech celoročních výkyvů ve snášce**. Moje slepice

nejvíce nesly v období, kdy se dny nejrychleji prodlužovaly (kolem jarní rovnodennosti). Jakmile se tento růst zpomalil a dny se poté začaly zkracovat, snáška šla nekompromisně dolů. Rychlost změny délky dne (vyjádřená v minutách za den) se ukázala jako nejspolehlivější ukazatel.

Grafy ukazují zmíněné závěry.

2. Teplo na teploměru vs. rychlost oteplování

Průměrná teplota (nulový vliv): Skutečnost, zda byl daný měsíc teplý nebo studený, neměla na snášku v podstatě žádný přímý vliv (vysvětluje pouhých 0,3 % změn). Například v chladném březnu (průměrně 4 °C) byla snáška špičková, zatímco v červenci (přes 16 °C) už byla poloviční.

Změna teploty (velmi silný vliv): Snáška velmi přesně kopírovala to, zda se meziměsíčně oteplovalo, nebo ochlazovalo (tento trend vysvětluje 75 % výkyvů). Je tu však jedno ale: na jaře se otepluje a zároveň prodlužuje den, na podzim je to naopak. Z dat za jeden rok proto nedokážu stoprocentně oddělit, zda za nárůst snášky může jarní slunce, nebo stoupající teplota, oba faktory působí současně.

Hlavní závěry mého pozorování

Rychlost změny délky dne (velmi silný vliv): Tento faktor se ukázal jako klíčový, protože statisticky vysvětluje 85 % všech výkyvů v roční snášce. Potvrzuje se, že slepice reagují především na trend. Tedy na informaci, zda světla v přírodě aktuálně přibývá, či ubývá.

Změna teploty, sezónní trend (silný vliv): Meziměsíční oteplování či ochlazování dokáže zdůvodnit přibližně 75 % proměnlivosti snášky. Produkce vajec tak velmi citlivě reaguje na samotný příchod jara a podzimu, byť je tento vliv úzce provázaný se světelným režimem.

Absolutní délka dne (střední vliv): Samotný počet hodin denního světla vysvětluje pouze 18 % změn ve snášce. Ukazuje se, že pouhý vysoký objem světla k maximální produktivitě nestačí, pokud zároveň délka dne neroste.

Aktuální teplota v daném měsíci (žádný vliv): Skutečnost, zda je konkrétní měsíc kalendářně teplý nebo studený, nevysvětluje ve snášce prakticky nic (pouhých 0,3 % výkyvů). Pokud se den začne na konci zimy prodlužovat, slepice mohou skvěle nést i v chladném počasí.

Závěr

Je potřeba zmínit, že jde o sledování jen jednoho konkrétního hejna maransek černých měděněkrkých, které během roku přirozeně zestárlo o jeden rok (na začátku sledovaného období byl medián věku hejna 1,5 roku). Chov probíhá ve venkovním výběhu s nezatepleným kurníkem v nadmořské výšce 394 m. Slepícím není uměle prodlužován den dodatečným osvětlením. Výsledky popisují moji vlastní zkušenost a nelze je aplikovat obecně bez dalšího sledování (vyhodnotit delší časové období a více oddělených hejn). Ukazuje se však, že slepice jsou neskutečně citlivé na dynamiku přírody a reagují spíše na změnu než na aktuální stav.

Zdroje:

Územní teplota a srážky. Český hydrometeorologický ústav. [online].
<https://www.chmi.cz/namerena-data/historicka-data/uzemni-teplota-a-srazky>

Čas východu a západu Slunce - Meteogram [online].
<https://www.meteogram.cz/vychod-zapad-slunce/>

Autor:

RNDr. Blanka Roučková, Ph.D., chovatelka, členka Klubu chovatelů Maransek ČR

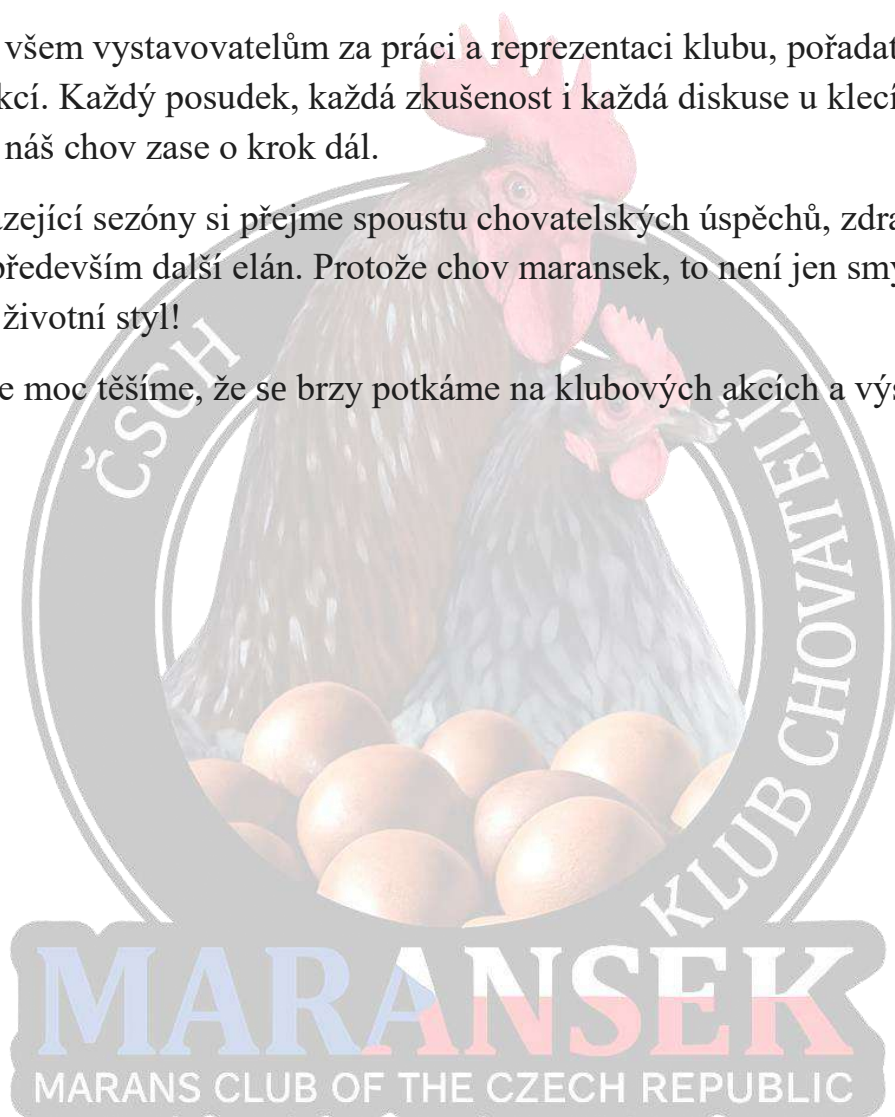
Slovo na závěr

Ať už si ze letošních výstav odvážíme čestné ceny, nebo „jen“ podnětné oceňovací lístky plné detailních postřehů, nezapomínáme, že největší odměnou je samotná radost z chovu a setkávání se s lidmi stejné krevní skupiny.

Děkujeme všem vystavovatelům za práci a reprezentaci klubu, pořadatelům za přípravu akcí. Každý posudek, každá zkušenost i každá diskuse u klecí nasměruje náš chov zase o krok dál.

Do nadcházející sezóny si přejme spoustu chovatelských úspěchů, zdravý odchov a především další elán. Protože chov maransek, to není jen smysluplná záliba, ale životní styl!

A už teď se moc těšíme, že se brzy potkáme na klubových akcích a výstavach!

Redakce a technická redakce:

Mgr. Stanislava Hájková, RNDr. Blanka Roučková, Ph.D.

Fotografie:

Anděla Štychová, Mgr. Stanislava Hájková

© Klub chovatelů Maransek ČR, www.maransky.cz